

Gentiana robusta

Nomenclatuur/Etymologie

De geslachtsnaam *Gentiana* is vernoemd naar Koning Gentius van Illyrië (181-168 v.Chr.), die de geneeskrachtige eigenschappen van de Gele gentiaan (*Gentiana lutea*) zou hebben ontdekt. De soortnaam "*robusta*" is afgeleid van het Latijnse woord "*robustus*", wat 'stevig', 'krachtig' of 'fors' betekent. Dit duidt op een krachtigere, grotere groeiwijze of structuur van deze specifieke gentiaansoort in vergelijking met veel van de kleinere, teerdere alpiene gentianen.

Taxonomie

Gentiana robusta is een soort binnen het omvangrijke geslacht van de gentianen. De taxonomische indeling is als volgt:

- Rijk: Plantae (Planten)
- Orde: Gentianales
- Familie: Gentianaceae (Gentiaanfamilie)
- Geslacht: *Gentiana*
- Soort: *Gentiana robusta* Hook. f. & Thomson

Synoniemen

Er zijn enkele synoniemen bekend voor *Gentiana robusta*, voornamelijk als gevolg van verschillende botanische interpretaties of eerdere classificaties. De meest voorkomende botanische synoniemen zijn:

- *Gentiana rubricaulis* D. Don ex G. Don (hoewel dit ook soms als een aparte, zeer verwante soort wordt beschouwd)
- *Gentiana thomsonii* C.B. Clarke (wordt vaak gezien als een synoniem of een ondersoort van *G. robusta*)

Eventuele variëten en cultivars

Over *Gentiana robusta* zijn geen algemeen erkende of geregistreerde cultivars in de tuinbouwpraktijk bekend. De soort zelf is relatief zeldzaam in de commerciële tuinhandel, omdat het een wilde soort is die voornamelijk in Oost-Azië en de Himalaya voorkomt en niet een van de populaire, veelvuldig gehybridiseerde tuingeraniums. De plant die in de tuincentra te vinden is, wordt meestal verkocht als de pure soort, zonder benoemde rassen of variëteiten. Eventuele verschillen in bloemkleur of hoogte worden meestal toegeschreven aan natuurlijke variatie binnen de soort. Variëteiten of ondersoorten, zoals de eerder genoemde verwante *Gentiana thomsonii*, worden soms in botanische literatuur behandeld.

Familie

Gentiana robusta behoort tot de Gentianaceae, de Gentiaanfamilie. Dit is een kosmopolitische plantenfamilie die bekend staat om zijn leden met intensief blauwe, trechter- of trompetvormige bloemen. De familie omvat ongeveer 100 geslachten en meer dan 1.700 soorten, met veel soorten die groeien in alpiene en bergachtige regio's.

Hoogte

De hoogte van *Gentiana robusta* is, in lijn met zijn naam, relatief groot voor een gentiaan. De plant bereikt doorgaans een volwassen hoogte van 30 tot 60 centimeter. De robuuste stelen zijn vaak rechtopstaand.

Bloemkleur

De bloemkleur is karakteristiek diepblauw tot blauwpaars (het beroemde 'gentiaanblauw'). De bloemen zijn klok- of trompetvormig, staan vaak in clusters bovenaan de stengel en hebben soms een blekere keel met donkerdere vlekken of strepen.

Bladkleur

De bladkleur is donkergroen. De bladeren zijn lancetvormig, tegenoverstaand en relatief groot en vlezig in vergelijking met veel andere gentianen, wat bijdraagt aan de "robuuste" uitstraling van de plant.

Bloeiperiode

De bloeiperiode van *Gentiana robusta* valt in de nazomer en vroege herfst, meestal van augustus tot en met oktober. Dit maakt de plant een waardevolle toevoeging voor late kleur in de alpiene tuin of rotstuin.

Standplaats

De plant prefereert een standplaats in de volle zon tot lichte schaduw (halfschaduw). De bodem moet essentieel vochtig, goed doorlatend en humusrijk zijn. In zijn natuurlijke omgeving groeit hij in bergweiden; daarom is een koele, gelijkmatig vochtige wortelzone belangrijk, met name in de zomer.

Herkomst

Gentiana robusta is afkomstig uit Azië, met name de Himalaya-regio, inclusief landen als Nepal, Bhutan, India (Sikkim) en China (Tibet). Het is een typische bergplant die groeit op hooggelegen alpiene weiden en hellingen.

Soort gewas

Het is een overblijvende, kruidachtige vaste plant (vaste plant/kruid). De plant vormt een rozet en produceert elk jaar nieuwe bloemstelen. Het is een geofyt of hemicryptofyt.

Vermeerderingswijze

De meest voorkomende en effectieve vermeerderingswijze voor *Gentiana robusta* is door zaaien, waarbij vers zaad vaak de beste kiemkracht heeft en vaak een koude kiemperiode (stratificatie) nodig heeft om succesvol te ontkiemen. Vermeerdering kan ook plaatsvinden door deling van de wortelkluit in het vroege voorjaar, hoewel dit voorzichtig moet gebeuren omdat gentianen gevoelig zijn voor verstoring van de wortels.

Klimaatzone

Als bergplant is *Gentiana robusta* zeer goed winterhard en valt het over het algemeen in USDA-winterhardheidszones 4 tot 7. De plant verdraagt lage temperaturen, maar is, zoals veel gentianen, gevoelig voor natte, koude omstandigheden in de winter, waardoor een uitstekende drainage cruciaal is.

Insecten

Zoals veel gentianen, trekt *Gentiana robusta* met zijn nectarrijke bloemen diverse bestuivende insecten aan, met name hommels en andere langtongige insecten die de diepe bloembuis kunnen bereiken. De bloemen worden niet geassocieerd met specifieke plagen en over het algemeen heeft de plant weinig last van insecten in de tuin.

Bronvermelding:

- <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:368940-1>
- <https://www.rhs.org.uk/plants/7786/gentiana-robusta/details>
- <https://www.tuindingen.nl/blog/vaste-planten/gentiana-soort>

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/Etymologie	Genoemd naar Koning Gentius; " <i>robusta</i> " betekent 'stevig' of 'krachtig', verwijzend naar de groeiwijze.
Taxonomie	Rijk: Plantae, Familie: Gentianaceae, Geslacht: <i>Gentiana</i> , Soort: <i>Gentiana robusta</i>
Synoniemen	O.a. <i>Gentiana rubricaulis</i> , <i>Gentiana thomsonii</i>
Eventuele variëteiten en cultivars	Geen algemeen erkende cultivars; soms verwarring met verwante soorten of ondersoorten.
Familie	Gentianaceae (Gentiaanfamilie)
Hoogte	30 tot 60 centimeter
Bloemkleur	Diepblauw tot blauwpaars
Bladkleur	Donkergroen, lancetvormig
Bloeiperiode	Nazomer en vroege herfst (augustus- oktober)
Standplaats	Volle zon tot lichte schaduw, vochtige, humusrijke, zeer goed doorlatende grond.
Herkomst	Azië, Himalaya-regio (o.a. Nepal, Bhutan, India, China)
Soort gewas	Overblijvende, kruidachtige vaste plant (geofyt)
Vermeerderingswijze	Zaaien (vereist vaak koude kiemperiode) en delen van de wortelkluit in het vroege voorjaar.
Klimaatzone	USDA 4 tot 7 (zeer winterhard, maar vereist uitstekende winterdrainage)
Insecten	Trekt bestuivende insecten aan, met name hommels; over het algemeen weinig insectenplagen.